

PUBLIKACJA JUBILEUSZOWA

W latach 2018-2019 mija 200 lat od powołania powiatu wrzesińskiego. Na tę okazję zespół siedmiu autorów – historyków, regionalistów i dziennikarzy przygotował publikację zatytułowaną 200 lat powiatu wrzesińskiego. Historia i współczesność. Jej pomysłodawcą był Leszek Nowacki. Od pomysłu do oddawanej do rąk czytelników książki mija właśnie ponad dwa i pół roku. Redaktorem (także współautorem) opracowania jest Marian Torzewski, a poza nim tworzyli je Filip Biernat, Michał Brzostowicz, Robert Michał Czerniak, Sebastian Mazurkiewicz, Leszek Nowacki i Roman Nowaczyk. Książka ma 16 rozdziałów obejmujących szeroką tematykę – od opisu środowiska geograficznego powiatu przez archeologię, sprawy administracyjne, problematykę ludnościową, rolę miejscowego ziemiaństwa, sprawy gospodarcze, walk o obronę polskości i odzyskanie niepodległości, problematykę religii, oświaty, szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości i zdrowia oraz szeroko rozumianej kultury. Dość obszerna książka przeznaczona jest dla szerokiego grona odbiorców, mieszkańców powiatu wrzesińskiego.

Rozmowa z redaktorem i współautorem publikacji Marianem Torzewskim



Dlaczego 200 lat powiatu wrzesińskiego?

Nieczęsto przypada „okrągła” rocznica jakiegoś wydarzenia. W przypadku powiatu wrzesińskiego w latach 2018-2019 mija 200 lat od jego utworzenia. Stąd pomysł na spojrzenie na jego historię i obraz współczesny z perspektywy tych 200 lat. Na pomysł okolicznościowej publikacji – już dwa i pół roku temu – wpadł Leszek Nowacki, który stał się potem jej współautorem. Pomysł zaakceptował i objął nad nim patronat starosta Dionizy Jaśniewicz.

Jak powstał zespół autorów? Jakie mają doświadczenie?

Najpierw powstał „komitet organizacyjny” przedsięwzięcia złożony z pomysłodawcy oraz historyków regionalistów – dyrektora Muzeum Regionalnego we Wrześni Sebastiana Mazurkiewicza i mnie. Po wielu dyskusjach na temat kształtu planowanego opracowania „komitet” przyjął plan i przez aklamację wybrał mnie redaktorem całości. To było przed dwoma laty, jesienią 2016 roku. Trzeba było wtedy znaleźć innych autorów, którzy chcieliby wziąć udział w tworzeniu opracowania. Oprócz wymienionej trójki propozycję współpracy otrzymało osiem osób, które posiadały już mniejszy lub większy dorobek w publikacjach historycznych i nie tylko takich. Dobór autorów nie był sprawą łatwą; każdy z nich miał swoją ulubioną dziedzinę i propozycję pisania na jej temat przyjął z entuzjazmem, ale niekoniecznie entuzjastycznie przyjmował propozycję pisania na inne tematy, które narzucała koncepcja opracowania. Ostatecznie ukształtował się siedmioosobowy zespół autorów: dziennikarz „Wiadomości Wrzesińskich” Filip Biernat, dyrektor Muzeum Archeologicznego w Poznaniu Michał Brzostowicz, dyrektor Muzeum Ziemi Pyzdrowskiej w Pyzdrach Robert Michał Czerniak, dyrektor Muzeum Regionalnego we Wrześni Sebastian Mazurkiewicz, dziennikarz „Wiadomości Wrzesińskich” Leszek Nowacki, historyk regionalista Roman Nowaczyk, historyk regionalista Marian Torzewski.

Zespół ten w marcu 2017 roku, czyli półtora roku temu, mając konkretny plan opracowania i poczynione już pierwsze większe czy mniejsze kroki w pracy nad tekstami, podpisał z powiatem wrzesińskim reprezentowanym przez starostę Dionizego Jaśniewicza i wicestarostę Waldemara Grzegorka list intencyjny, który otworzył drogę do dalszej pracy.

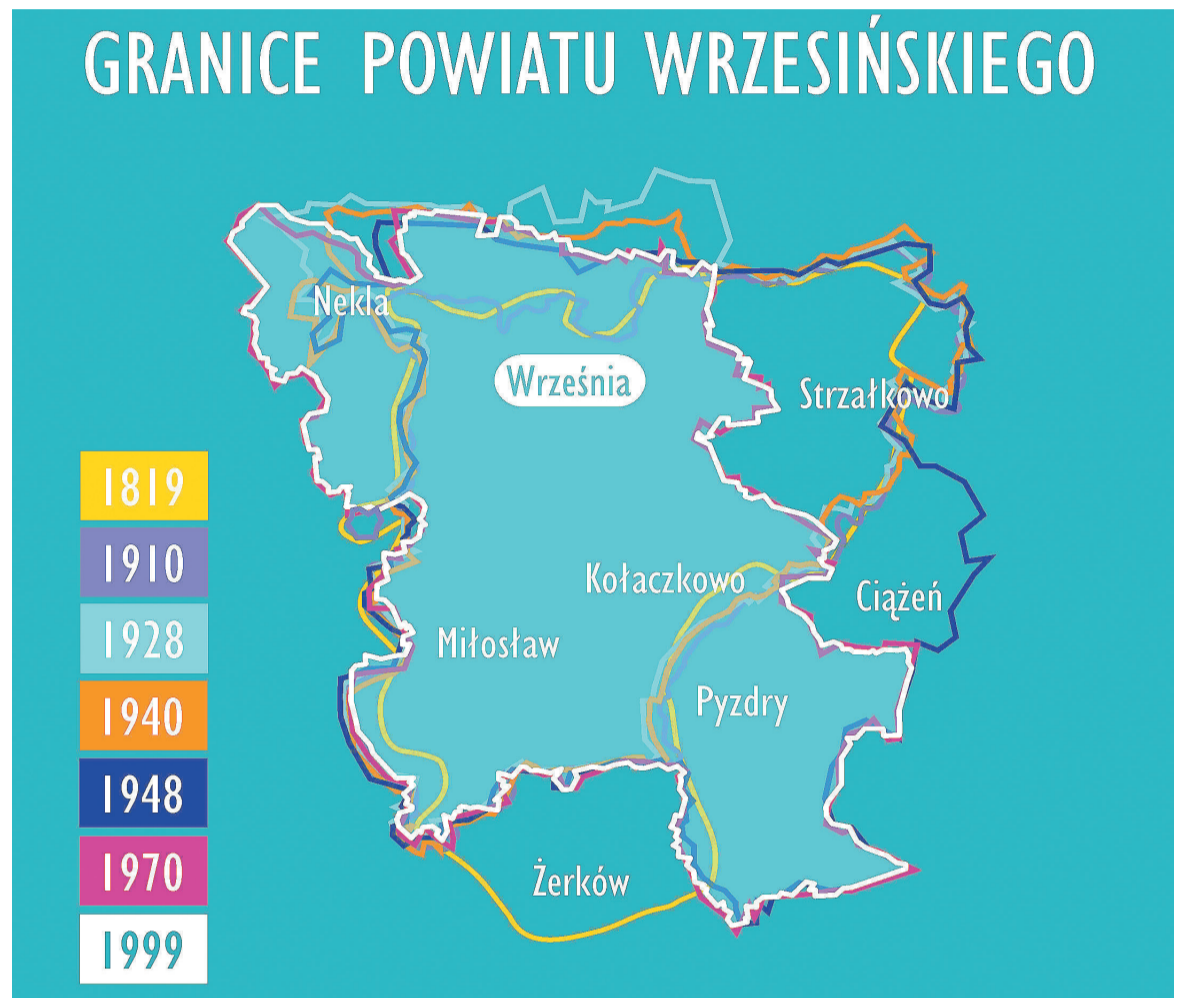
Jak w skrócie opisałby pan zawartość książki? Czego mogą się spodziewać czytelnicy?

Jak napisałem we wstępie opracowania, przyjęto „formę zbioru wielu mniejszych czy większych artykułów tematycznych, napisanych przez różnych autorów i ułożonych w tradycyjny sposób, to znaczy tematycznie, według dziedzin: przyroda, archeologia, administracja, demografia, walka o niepodległość i zachowanie tożsamości narodowej, gospodarka, komunikacja, zdrowie, przestępczość i wymiar sprawiedliwości, religie i kościoły, oświata i kultura. Każdy artykuł stanowi oddzielną całość, ale znaczna ich część jest ze sobą powiązana, stąd mogą zdarzać się powtórzenia niektórych informacji w różnych ujęciach. W ogromnej większości poszczególne rozdziały są w całości autorskimi opracowaniami członków zespołu; tylko niektóre tematy, które redaktor ułożył w merytoryczną całość, podjęło kilku autorów. W sprawy merytoryczne redaktor ingerował jedynie z konieczności. Widoczna jest natomiast w opracowaniu ogromna różnorodność w sposobie ujęcia tematu, w języku i stylistyce poszczególnych autorów.”

Gdzie i kiedy książka będzie dostępna?

Trudno mi w tej chwili mówić o dostępności. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, książka ukaże się na przełomie września i października. O formie dostępności decydować będzie wydawca, którym jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wrześni. Część nakładu będzie w wolnej sprzedaży, część otrzymają biblioteki szkolne w całym powiecie oraz instytucje kulturalne czy też stowarzyszenia. Mogą natomiast zdradzić następujące tajemnice: format A4, twarda kolorowa okładka, druk dwukolumnowy, objętość około 480 stron, około 270 ilustracji.

Rozmawiała Anna Szymczak



Rozmowa ze starostą wrzesińskim Dionizym Jaśniewiczem

Samorząd powiatu wrzesińskiego znacząco dofinansował wydanie książki. Dlaczego?

Obchodzimy okrągłą rocznicę powołania powiatu wrzesińskiego, właśnie dwusetlecie. Było to okazją do spotkania zespołu siedmiu regionalistów, którzy podjęli się stworzenia przekrojowego dzieła, jakie przedstawiałoby w perspektywie historycznej działanie powiatu w różnych granicach na przestrzeni wieków. Powiat zmieniał się, ale jego centrum zawsze pozostawała Września.



Nawiązując do tytułu publikacji, jakie punkty uważa pan za szczególnie ważne w historii i współczesności powiatu?

Kształtowanie się powiatu wrzesińskiego na przestrzeni tych dwustu lat to długi okres. Znaczna część naszej historii to zabory: powiat był podzielony między dwóch zaborców, co też jest znaczące. Jeżeli chodzi o położenie geograficzne, obszarowo zmieniał się, choć to zawsze Września stanowiła centralny punkt odniesienia. Historycznie powiat wrzesiński rozwijał się w pewnym tempie od bardzo małego miasteczka do coraz większej struktury – z różnego rodzaju mniejszościami narodowymi, które na tym terenie przez całe wieki istniały – aż do okresu współczesnego, kiedy obserwujemy szczególnie dynamiczny rozwój powiatu. To ważne, że nasza współczesność wyrasta z takich a nie innych korzeni historycznych.

Jeżeli odnosimy się do współczesności, to reaktywowany w 1999 roku powiat jest teraz w okresie dość szczególnego rozwoju. Z pewnością moment wejścia Polski do Unii Europejskiej i wszystko, co dzieje się na terenie powiatu od tego czasu, nie byłoby możliwe, gdyby nie nasze zakorzenienie w historii, gdyby nie historyczne odniesienia i dokonania, gdyby nie budowanie przez całe lata różnego rodzaju instytucji i naszej wielopokoleniowej tradycji. W odróżnieniu od powiatów, które zostały wybudowane po różnego rodzaju migracjach ludnościowych, my możemy wykazać dwusetletnią łączność między początkami powiatu a dniem dzisiejszym. Książka pokazuje ciągłość działania, rozwoju, tożsamości budowanej przez pokolenia od 200 lat. Zebrane materiały w bardzo szerokim zakresie dobrze i szeroko to obrazują. Nie chodzi tylko o kwestie historycznych wydarzeń, ale opis całego spektrum społecznego.

Jak zachęciłby pan do lektury książki?

Już kiedy miałem okazję zapoznać się z tą publikacją wcześniej, przed jej ostatecznym oddaniem do druku, stwierdziłem, że już składając się z kilkunastu części pozycję można czytać różnorodnie. Może służyć za leksykon, czyli pozwala sięgnąć do wiadomości, jakie chcielibyśmy sprawdzić. Można ją czytać jak zwykłą książkę beletrystyczną od początku do końca, ale można też otworzyć w dowolnym miejscu i przeczytać stosowny fragment: każdy z nich jest niezwykle ważny i interesujący. To jedna z nielicznych publikacji, których czytanie można rozpocząć w dowolnym momencie, można ją czytać w całości, w częściach, można sięgać po określone informacje, poza tym to dotychczas chyba największe źródło informacji o całym szerokim spektrum działania powiatu przez 200 lat, na pewno nie ma drugiego takiego dzieła, w którym można by znaleźć tyle informacji, tyle ciekawych odniesień. Mało tego, niektóre aspekty przedstawiane są przez różnych autorów z rozmaitych punktów widzenia, docieramy do wiedzy, jaką przedstawia równoległe kilku autorów, więc to tak jakbyśmy próbowali pewien fragment oświetlić reflektorem raz z jednej, raz z drugiej strony. Niby to samo, ale zupełnie inaczej się prezentuje, inaczej wygląda właśnie ze względu na ten specyficzny punkt widzenia.

Rozmawiała Anna Szymczak

200 lat powiatu wrzesińskiego Historia i współczesność

Wydawca: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września
Projekt finansowany ze środków Powiatu Wrzesińskiego,
w ramach prowadzenia powiatowej biblioteki publicznej
Książka będzie dostępna od października